

Sygn. akt III U 181/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant Łukasz Wyczawski

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rekompensatę do emerytury

na skutek odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 8 lutego 2016 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób że, przyznaje wnioskodawczyni W. B. rekompensatę do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Sygn. akt III U 181/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 marca 2016 r.

Decyzją z dnia 8 lutego 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni W. B. prawa do przyznania rekompensaty do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji organ rentowy powołał przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1240).

Uzasadniając swoje stanowisko Zakład stwierdził, że zgodnie z art. 21 ustawy – rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący 15 lat. Organ rentowy odmówił przyznania rekompensaty, ponieważ wnioskodawczyni nie udowodniła 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu z dnia 16 lutego 2016 r. wnioskodawczyni W. B. zakwestionowała powyższą decyzję jako krzywdzącą, wnosząc ostatecznie o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty przy uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w okresie od 15 listopada 1968 r. do 30 września 1990 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Przemyśle ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni W. B., urodzona (...), w dniu 21 grudnia 2015 r. złożyła wniosek o przyznanie rekompensaty do emerytury z tytułu przepracowania 15 lat w szczególnych warunkach, przedkładając zaświadczenie z dnia 6 lipca 1999 r. wystawione przez Spółdzielnię Pracy (...) K. – Galanteryjną w J. o zatrudnieniu w okresie od 15 listopada 1968 r. do 30 września 1990 r. na stanowisku szwacz maszynowy, które zgodnie z uchwałą nr 80/83 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. zalicza się do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Ponadto w dniu 1 lutego 2016 r. wnioskodawczyni przedłożyła kopie dokumentacji z akt osobowych z ww. okresu zatrudnienia.

Zaskarżoną decyzją z dnia 8 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni przyznania rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód: dokumentacja zawarta w aktach emerytalnych wnioskodawczyni.

Sąd ustalił, że wnioskodawczyni W. B. (z d. B.) w okresie od 15 listopada 1968 r. do 30 września 1990 r. była zatrudniona w Spółdzielni Pracy (...) K. – Galanteryjnej w J. na stanowisku szwacza maszynowego.

Zakład pracy wnioskodawczyni zajmował się produkcją kurtek i płaszczy z tkanin gumowych (podgumowanych), odzieży roboczej. Wnioskodawczyni przez cały okres zatrudnienia pracowała jako szwacz maszynowy, a czasami w razie potrzeby ręcznie wykonywała dziurki i przyszywała guziki. W hali produkcyjnej, w których wykonywała swoje czynności panował duży huk, szum wydobywający się z kilkudziesięciu pracujących maszyn do szycia oraz zapylenie z talku.

Jako szwacz maszynowy wnioskodawczyni pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód: dokumentacja zawarta w aktach osobowych wnioskodawczyni z okresu pracy w Spółdzielni Pracy (...) K. – Galanteryjnej w J., zeznania świadków: B. F. – k. 23 i M. G. – k. 23, przesłuchanie wnioskodawczyni W. B. – k. 23.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Przedłożone dokumenty potwierdzają podjęcie zatrudnienia oraz zajmowane stanowiska i zakres obowiązków wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) K. – Galanteryjnej w J.. Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania świadków B. F. i M. G., które dokładnie opisały czynności wykonywane przez wnioskodawczynię, gdyż pracowały wraz z nią w jednym zakładzie. Szczegółowo wskazały, jakie prace wykonywała wnioskodawczyni, jak wyglądała organizacja pracy i podział zadań pomiędzy pracowników. Sąd w pełni podzielił także zeznania wnioskodawczyni W. B., jako logiczne i konsekwentne, znajdujące pokrycie w pozostałym materiale dowodowym.

Zebrana obecnie dokumentacja wraz zeznaniami świadków i wnioskodawczyni potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez nią pracy. Zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni W. B. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata zaś to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS;

Równocześnie wątpliwości w zakresie interpretacji co do kręgu osób uprawnionych do rekompensaty oraz ram czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych rozstrzygnął Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 25 listopada 2010 r., K 27/09 (OTK-A 2010, nr 9, poz. 109) przyjął, że rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Przepisy ustawy o emeryturach pomostowych obejmują wyłącznie pracowników, którzy przed 1 stycznia 1999 r. wykonywali pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do oceny pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze konieczne jest odwołanie się do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), gdzie wskazano, że rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Natomiast w myśl § 2 ust. 1 tego rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter

i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Spośród czterech przesłanek nabycia prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych w niniejszej sprawie sporny okazał się okres pracy w szczególnych warunkach, a to z uwagi na nie uznanie przez organ rentowy zaświadczenia z dnia 6 lipca 1999 r. wystawionego przez Spółdzielnię Pracy (...) K. – Galanteryjną w J. o zatrudnieniu w okresie od 15 listopada 1968 r. do 30 września 1990 r. na stanowisku szwacz maszynowy, z powołaniem się na uchwałę nr 80/83 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. zaliczającej ww. pracę do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Takie postępowanie dowodowe – uzupełniające i weryfikujące dokumentację sporządzoną przez pracodawców Sąd obecnie przeprowadził. Dokonując tej oceny tut. Sąd oparł się na poglądzie Sądu Najwyższego, zawartym w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 (LEX nr 619638), zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu Okręgowego fakt wykonywania przez wnioskodawczynię W. B. pracy w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 1999 r. w wymiarze ponad 15 lat znalazł potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – dokumentacji osobowej, w tym zaświadczeniu z dnia 6 lipca 1999 r. wystawionym przez Spółdzielnię Pracy (...) K. – Galanteryjną w J. oraz w zeznaniach świadków i wnioskodawczynie. Sąd na podstawie dokumentacji zawartej w aktach osobowych, zeznań świadków oraz wnioskodawczynie ustalił, że w okresie od 15 listopada 1968 r. do 30 września 1990 r. W. B. pracowała w Spółdzielni Pracy (...) K. – Galanteryjnej w J. na stanowisku szwacza maszynowego.

Zakres i rodzaj wykonywanych przez wnioskodawcę czynności we wskazanych powyżej okresach w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dziale VII – „W przemyśle lekkim”, poz. 7 – Produkcja tkanin powlekanych, gumowanych i wyrobów z tych tkanin” stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ponadto prace takie wymieniono w Uchwale Nr 80 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach organizacyjnych spółdzielczości pracy - w wykazie A, dziale VII, poz. 7, pkt 8 – „szwacz maszynowy i ręczny wyrobów i sprzętu technicznego”.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia wnioskodawczynie, Sąd przyjął więc, że wykazała ona ponad 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na mocy powołanych wyżej przepisów, jak również w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.